

Link do produktu: <https://quaestio.com.pl/idea-i-panstwo-korona-krolestwa-czech-w-latach-14571547-8-p-20.html>

Idea i państwo. Korona Królestwa Czech w latach 1457-1547 (8)

Cena	62,00 zł
Dostępność	Dostępny
Czas wysyłki	5 dni
Numer katalogowy	32
Podtytuł	Tom IV. Król i stany. Część 3. Miasta i mieszczenie. A. Miasta królewskie Czech
Autor/Autorzy	Bogusław Czechowicz
Ilość stron	460
Format	157 x 229 mm
Oprawa	miękką
ISBN	978-83-65815-58-3

Opis produktu

Streszczenie

Zeszyt pierwszy części trzeciej tomu czwartego *Ideji i państwa* poświęcono miastu królewskim Czech (odrębny zeszyt, kolejny, dotyczy miast królewskich pozostałych składowych Korony czeskiej, to jest Śląska, Moraw i Łużyc). W dużej mierze koncentruje się on na materialnej tkance miast. Otwiera go jednak rozdział ogólny poświęcony pewnym zagadnieniom funkcjonowania miast. Wskazano w nim na wiodącą rolę w Koronie dwóch ośrodków – Pragi i Wrocławia, konkurujących przy tym ze sobą w sferze politycznej. Przedstawiono następnie pewien istotny wyróżnik miejskiej przestrzeni i samoświadomości mieszczań – sferę wolności, ale zarazem dążność do respektowania prawa w ramach ujętych murami. To jeden z przejawów wyodrębnienia się miast i stanu mieszczańskiego, ale nie jedyny. Innym była korporacyjna współodpowiedzialność gminy miejskiej za swój los, czego przejawem troska o bezpieczeństwo miasta wobec realnych zagrożeń, jak też odpowiedzialność wobec Boga, wyrażająca się w nader częstym akcentowaniu podlegania opiece sił wyższych całego ośrodka, szukającego wzorów w przeszłości (a poniekąd i w wizji przyszłości) – przede wszystkim w Jerozolimie. Skrótowo przedstawiono też zagadnienie trwałego lub epizodycznego jednoczenia się miast w związki i korporacje oraz próby ustalania ich hierarchii.

Kolejne rozdziały mają charakter swobodnego katalogu miast grupowanych przede wszystkim pod względem topograficznym, ale także z uwzględnieniem innych kryteriów – prawnych i ideowych. Pierwszeństwo uzyskała więc praska aglomeracja – stołeczny i pod wieloma względami bezkonkurencyjny ośrodek miejski w łonie Korony Czeskiej, ale także Kutná Hora, potężne miasto górników i minierzy. Osobną grupę tworzą przeważnie wschodnioczeskie (oraz Mělník) miasta będące od XIV wieku wdowim uposażeniem czeskich królowych. Kolejne grupy stworzono wedle kryterium topograficznego (okolice Pragi, podnóże Rudaw Czeskich, Czech zachodnie i południowe, pozostałe ośrodki wschodnioczeskie, w tym te na terenie Hrabstwa Kłodzkiego).

Miasta starano się omówić wedle pewnego schematu, prezentując jego całościowy obraz, potem prawno-polityczne fundamenty jego funkcjonowania w postaci przywilejów, następnie budowlę noszącą znamiona przeobrażeń dokonywanych między połowami XV i XVI wieku. Są to zatem fortyfikacje miejskie i budowle użyteczności publicznej z ratuszami na czele, domy miejskie oraz kościoły, przede wszystkim parafialne (kościoły zgromadzeń zakonnych na terenie miast potraktowano zdawkowo, albowiem ich miejsce znajduje się w tomie poświęconych duchowieństwu).

W wielu miejscach praca przynosi prezentację wyników dotychczasowych badań, często jednak pozostaje z nimi w polemicznej niezgodzie (np. kwestia ołtarza dłuta Mistrza IP w farze tyńskiej w Pradze, kościół św. Katarzyny w Chrudimi), a niekiedy proponuje nowe interpretacje (np. bramy Loun, fara z Žatcu, sakrotopografia Chrudimi i Hradca Králové), ewentualnie

stawia niezaplanowane pytania (np. odnośnie do programu ideowego Kamiennoego Domu w Kutnej Horze). W stopniu dotąd nieznanym wnikał też w tkankę zabudowy miejskiej, choć jest to zagadnienie najtrudniej poddające się badaniom z racji ograniczeń w dostępności obiektów, najczęściej prywatnych.

Królestwo Czeskie miało spośród składowych Korony czeskiej najwięcej miast królewskich, choć ich status niejednokrotnie podlegał zmianom – były bowiem zastawiane (np. Kolín, Kadaň, Písek), czasem wracając pod administrację komory królewskiej, a czasem znikając z „królewskiego” horyzontu na zawsze (Loket, Sokolov, Tachov). Jeśli nie liczyć Kutnej Hory, Kaňku i Kašperskich Hor, w pracy pominięto miasta stricte górnicze, przeważnie jednak prywatne i czasem wtórnie trafiające w czasach Ferdynanda I pod bezpośrednią administrację monarszą. Więcej miejsca poświęcono im w tomie V., gdzie obszernie mowa o przemianach w sferze ekonomicznej.

Spis treści

Wstęp

1. *Neboť, co je to město? Jedině jednota měšťanů!* O miastach ogólnie

1.1. Wzorem Pragi i Wrocławia

1.2. Miasto jako oaza funkcjonowania prawa?

1.3. *Felix civitas – civitas Dei?*

1.4. Korporacje miast

1.5. Klasyfikacja miast: królewskie i prywatne

2. Aglomeracje praska i kutnohorska

2.1. Miasta praskie (Stare Miasto, Nowe Miasto, Malá Strana, Hradczany, Wyszehrad)

2.2. Kutná Hora i Kaňk

3. Miasta stanowiące wdowie uposażenie królowych czeskich

3.1. Hradec Králové

3.2. Chrudím

3.3. Vysoké Mýto i Polička

3.4. Jaroměř, Trutnov, Dvůr Králové i Městec Králové

3.5. Mělník

4. Miasta w rejonie Pragi

4.1. Nymburk i Kolín

4.2. Časlav, Kouřim i Český Brod

4.3. Slany, Velvary

4.4. Rakovník i Beroun

5. Miasta u podnóża Rudaw Czeskich

5.1. Litomierzyce

5.2. Úście nad Łabą

5.3. Most (Stare i Nowe Miasto)

5.4. Louny

5.5. Žatec i Kadaň

6. Miasta zachodnich Czech

6.1. Cheb i Luby

6.2. Pilzno

6.3. Domažlice i Stříbro

6.4. Klatovy, Sušice i Kašperské Hory

7. Miasta południowych Czech

7.1. Czeskie Budziejowice

7.2. Tábor

7.3. Písek i Vodňany

8. Pozostałe miasta wschodnich Czech

8.1. Havlíčkův Brod i Chotěboř

8.2. Miasta królewskie Hrabstwa Kłodzkiego (Kłodzka, Bystrzyca Kłodzka, Radków i
Lądek- Zdrój).

Zakończenie

Wykaz źródeł i literatury.

Spis ilustracji

Summary

Indeks osobowy

Indeks topograficzny